

บทความวิจัย (Research Article)

การพัฒนาแบบการจัดการเรียนรู้เพื่อพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ของนักเรียน
ชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม
โดยใช้แนวคิดการเรียนรู้เชิงรุก (Active Learning)

The Use of Active Learning Concept for Developing a Learning
Management Model to Improve Academic Achievement of
Prathomsuksa 4 Students under the Department of Social Studies,
Religions and Cultures

นพรัตน์ มาเชียว¹Nopparat Makheaw¹

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้ มีวัตถุประสงค์ 1) เพื่อสร้างและตรวจสอบคุณภาพของรูปแบบการจัดการเรียนรู้เพื่อพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม โดยใช้แนวคิดการเรียนรู้เชิงรุก (Active Learning) 2) เพื่อทดลองใช้และศึกษาผลการใช้รูปแบบการจัดการเรียนรู้เพื่อพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม โดยใช้แนวคิดการเรียนรู้เชิงรุก (Active Learning) 3) เพื่อประเมินประสิทธิผลของรูปแบบ และคู่มือการใช้รูปแบบการจัดการเรียนรู้เพื่อพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม โดยใช้แนวคิดการเรียนรู้เชิงรุก (Active Learning) ดำเนินการวิจัยด้วยระเบียบวิธีวิจัยและพัฒนาเป็น 3 ขั้นตอน คือ ขั้นที่ 1 การสร้างและตรวจสอบคุณภาพของรูปแบบการจัดการเรียนรู้เพื่อพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม โดยใช้แนวคิด

¹ กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม, โรงเรียนสั๊กงามประชาสรรค์

¹ Social Studies, Religion and Culture Learning Subject Group, Ban Sak Ngam Prachasan School

*Corresponding author; email: 18noparat21@gmail.com

(Received: 8 November 2021; Revised: 24 December 2021; Accepted: 24 December 2021)

การเรียนรู้เชิงรุก (active learning) ชั้นที่ 2 การทดลองใช้และศึกษาผลการใช้รูปแบบการจัดการเรียนรู้เพื่อพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม โดยใช้แนวคิดการเรียนรู้เชิงรุก (active learning) และชั้นที่ 3 การประเมินประสิทธิผลของรูปแบบ และคู่มือการใช้รูปแบบการจัดการเรียนรู้เพื่อพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม โดยใช้แนวคิดการเรียนรู้เชิงรุก (active learning) กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2563 โรงเรียน สังกามประชาสรรค์ (เกษตรศาสตร์อนุสรณ์ 37) จำนวน 10 คน ซึ่งได้มาโดยการเลือกแบบเจาะจง (purposive sampling) เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ 1) รูปแบบการจัดการเรียนรู้เพื่อพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม โดยใช้แนวคิดการเรียนรู้เชิงรุก (active learning) 2) คู่มือการใช้รูปแบบการจัดการเรียนรู้เพื่อพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม โดยใช้แนวคิดการเรียนรู้เชิงรุก (active learning) 3) แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน 4) แบบประเมินประสิทธิผลของรูปแบบ และคู่มือการใช้รูปแบบการจัดการเรียนรู้เพื่อพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม โดยใช้แนวคิดการเรียนรู้เชิงรุก (active learning) แบบแผนการวิจัยแบบกลุ่มเดียวทดสอบก่อนและหลังทดลอง (one group pretest-posttest design) วิเคราะห์ข้อมูลโดยหาค่าร้อยละ การทดสอบค่าที (t-test dependent) ผลการวิจัย พบว่า 1. รูปแบบการจัดการเรียนรู้เพื่อพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม โดยใช้แนวคิดการเรียนรู้เชิงรุก (active learning) ประกอบด้วย 5 องค์ประกอบ คือ หลักการ วัตถุประสงค์ เนื้อหา กิจกรรมการเรียนรู้ และการวัดผลและประเมินผล โดยจัดกิจกรรมการเรียนรู้ตามรูปแบบการจัดการเรียนรู้เพื่อพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน แบบ SEACE Model 6 ขั้นตอน ประกอบด้วย 1) ขั้นสร้างสิ่งจูงใจ (stimulus) 2) ขั้นสร้างประสบการณ์ (experience) 3) ขั้นดำเนินกิจกรรม (activity) 4) ขั้นประยุกต์ใช้ (apply) 5) ขั้นสรุปผล (conclude) และ 6) ขั้นประเมินผล (evaluate) ซึ่งผลการตรวจสอบคุณภาพของรูปแบบการจัดการเรียนรู้ และคู่มือการใช้รูปแบบการจัดการเรียนรู้ มีผลการประเมินระดับความเหมาะสมและความเป็นไปได้อยู่ในระดับมากที่สุด 2. ผลการทดลองใช้และศึกษาผลการใช้รูปแบบการจัดการเรียนรู้เพื่อพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา

ศาสนา และวัฒนธรรม โดยใช้แนวคิดการเรียนรู้เชิงรุก (active learning) หลังการพัฒนามีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนที่สูงขึ้น อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 3. ผลการประเมินประสิทธิผลของรูปแบบ และคู่มือการใช้รูปแบบการจัดการเรียนรู้เพื่อพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม โดยใช้แนวคิดการเรียนรู้เชิงรุก (active learning) พบว่าผลการประเมินด้านความถูกต้องเหมาะสม ด้านความเป็นประโยชน์ และด้านความเป็นไปได้ โดยภาพรวม อยู่ในระดับมากที่สุด

คำสำคัญ: รูปแบบการจัดการเรียนรู้ การพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน การเรียนรู้เชิงรุก

Abstract

With the help of an active learning concept to develop academic achievement of the Prathomsuksa 4 students under the department of social studies, religions and cultures, the research had three objectives: 1) to establish and verify the quality of the learning model, 2) to experiment and study the results of using the learning management model, and 3) to assess the effectiveness of the learning model and the manual for the learning management model. The research methodology was divided into three steps: 1) Creation and examination of the quality of the learning management model, 2) Experiment and study of an effect of using the learning management model, and 3) Evaluating the effectiveness of the model and manual for the learning management model. The samples were ten students selected from the Prathomsuksa 4 students in the second semester of the academic year 2020 at Sakngamprachasan School (Kasetsart Anusorn 37) by using a purposive sampling technique. The research tools were 1) the learning management model, 2) the manual for the learning management model, 3) the learning achievement test, and 4) the model's effectiveness assessment form and the manual for the learning management model, with one group pretest-posttest design. The data were collected and analyzed using a percentage and a T-test (t-test dependent). The results were as follows: 1. The learning management model consisted of five components: principles, objectives, content, learning activities, and measurement and

evaluation of these learning activities according to six steps of the SEACE Model: stimulus, experience, activities, application, conclusion, and evaluation. Based on the quality examination of the learning management model and the manual for the learning management model, the assessment results possessed the suitability and feasibility at the highest level. 2. The results of experiment and the study of results of experiment using the learning management model were at a high level and were statistically significant at 0.05 level. 3. The results of evaluating the effectiveness of the model and the manual for the learning management model possessed an accuracy, appropriateness, usefulness and possibility as a whole at the highest level.

Keywords: Learning management model, Development of academic achievement, Proactive, Learning

บทนำ

สถานการณ์และแนวโน้มของสังคมไทย ด้านคุณภาพการศึกษาและการเรียนรู้ของคนไทยพบว่าส่วนใหญ่ยังอยู่ในระดับค่อนข้างต่ำ เนื่องจากข้อจำกัดของการศึกษาไทยทั้งปัญหาเรื่องหลักสูตรและระบบการเรียนการสอนที่เน้นการท่องจำ ทำให้ขาดกระบวนการคิดที่นำไปสู่การสร้างความรู้ เป็นระบบที่ผู้เรียนพึ่งจากครูอย่างเดียว ไม่กล้าคิด กล้าแสดงความคิดเห็น คิดวิเคราะห์ไม่เป็น ผู้เรียนขาดเป้าหมายในการเรียนรู้ และปฏิบัติกิจกรรมโดยขาดความสนใจ ไม่ประสบความสำเร็จในการเรียนหรือมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนในระดับที่ต่ำกว่ามาตรฐานที่กำหนด ขณะเดียวกันคนไทยส่วนใหญ่ยังให้ความสำคัญกับการเรียนรู้ในระดับน้อย จึงเป็นความท้าทายต่อการจัดการศึกษาของไทยที่ต้องเตรียมพร้อมรับการเปลี่ยนแปลงของโลกในอนาคต ซึ่งมีสิ่งที่สำคัญที่สุดคือทักษะการเรียนรู้ และการเสริมสร้างปัจจัยแวดล้อมที่เอื้อต่อการพัฒนาคุณภาพการศึกษาของคนไทย (กระทรวงศึกษาธิการ, 2560, น. 10) ประกอบกับโลกปัจจุบันที่มีการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วในทุก ๆ ด้าน ทำให้ต้องมีการเปลี่ยนแปลงเนื้อหาสาระตามหลักสูตรควบคู่ไปกับการพัฒนาทักษะใหม่ ๆ ที่จำเป็น และการเรียนรู้สาระวิชา ควรเป็นการเรียนจากการค้นคว้าด้วยตนเองของผู้เรียน โดยครูช่วยแนะนำ และช่วยออกแบบกิจกรรมที่ช่วยให้ผู้เรียนแต่ละคนสามารถประเมินความก้าวหน้าของการเรียนรู้ของตนเองได้ (สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ, 2560, น. 41-42) ครูใช้กระบวนการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญโดย

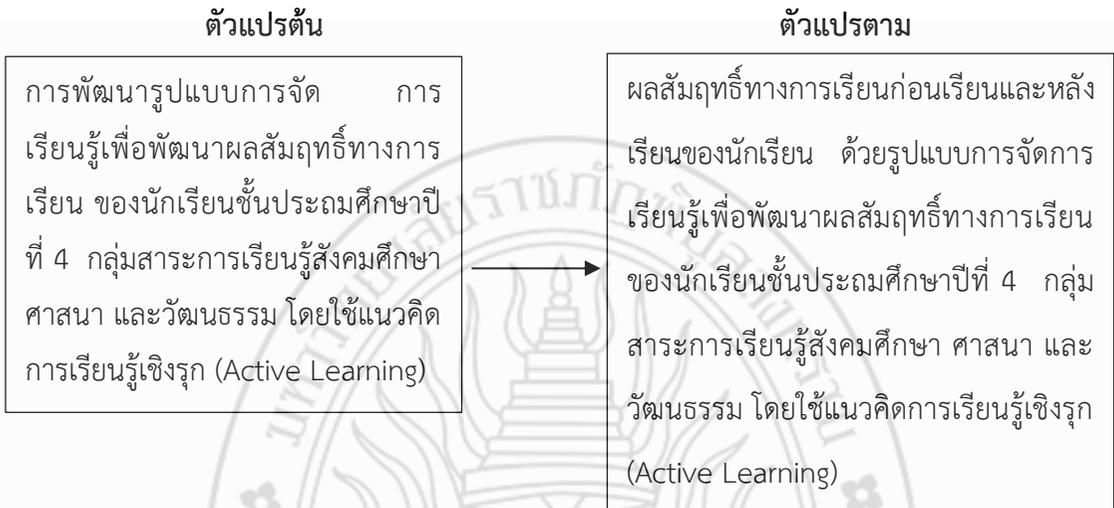
การศึกษาวิเคราะห์ผู้เรียนเป็นรายบุคคล กำหนดเป้าหมายที่ต้องการให้เกิดขึ้นกับผู้เรียน ออกแบบ การเรียนรู้และจัดการเรียนรู้ที่ตอบสนองความแตกต่างระหว่างบุคคล ประเมินความก้าวหน้าของ ผู้เรียนด้วยวิธีการที่หลากหลาย ประเมินและพัฒนากระบวนการเรียนรู้ของตนเองอย่างต่อเนื่อง รวมทั้งปรับปรุงการจัดการเรียนการสอนของตนเอง ในขณะเดียวกันครูต้องส่งเสริมให้ผู้เรียน เปลี่ยนบทบาทด้วยเช่นกัน โดยผู้เรียนต้องกำหนดเป้าหมาย วางแผนและรับผิดชอบการเรียนรู้ของ ตนเอง เสาะแสวงหาความรู้ วิเคราะห์ สังเคราะห์ข้อความรู้ ตั้งคำถาม คิดหาคำตอบหรือหา แนวทางแก้ปัญหาด้วยวิธีต่าง ๆ ลงมือปฏิบัติจริง สร้างสิ่งที่เรียนรู้ด้วยตนเอง และนำความรู้ไป ประยุกต์ใช้ในสถานการณ์การต่าง ๆ ทั้งทางด้านปฏิสัมพันธ์การทำงาน การทำกิจกรรมร่วมกับ กลุ่ม (กระทรวงศึกษาธิการ, 2551, น. 25-28)

วัตถุประสงค์

1. เพื่อสร้างและตรวจสอบคุณภาพของรูปแบบการจัดการเรียนรู้เพื่อพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม โดยใช้แนวคิดการเรียนรู้เชิงรุก (active learning)
2. เพื่อทดลองใช้และศึกษาผลการใช้รูปแบบการจัดการเรียนรู้เพื่อพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ของนักเรียน ชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม โดยใช้แนวคิดการเรียนรู้เชิงรุก (active learning)
3. เพื่อประเมินประสิทธิผลของรูปแบบ และคู่มือการใช้รูปแบบการจัดการเรียนรู้เพื่อพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม โดยใช้แนวคิดการเรียนรู้เชิงรุก (active learning)

กรอบแนวคิดในการวิจัย

ผู้วิจัยได้ดำเนินการพัฒนารูปแบบการจัดการเรียนรู้ แล้วนำรูปแบบที่มีคุณภาพไปใช้กับกลุ่มตัวอย่าง

ภาพ 1 กรอบแนวคิดในการวิจัย

วิธีดำเนินการวิจัย

ขั้นตอนที่ 1 การสร้างและตรวจสอบคุณภาพของรูปแบบการจัดการเรียนรู้ เพื่อพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม โดยใช้แนวคิดการจัดการเรียนรู้เชิงรุก (active learning) ผู้วิจัยได้ดำเนินการตามขั้นตอนดังนี้

1. แบบสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้างเกี่ยวกับหลักการ แนวคิด แนวทางการพัฒนารูปแบบการจัดการเรียนรู้ มีขั้นตอนการสร้าง ดังนี้

1.1 ศึกษาวิเคราะห์ แนวคิด แนวทางการพัฒนารูปแบบการจัดการเรียนรู้ จากเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

1.2 นำข้อมูลที่ได้มาสังเคราะห์เนื้อหา เพื่อสร้างกรอบคำถามการสัมภาษณ์

1.3 นำแบบสัมภาษณ์เสนอต่อผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 5 คน เพื่อตรวจสอบความตรงเชิงเนื้อหา (content validity) โดยการคำนวณหาค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC) โดยใช้เกณฑ์การคัดเลือกข้อคำถามที่มีค่า IOC ตั้งแต่ 0.50 ขึ้นไป (ธีระ กุลสวัสดิ์, 2558, น. 2)

2. รูปแบบการจัดการเรียนรู้เพื่อพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ของนักเรียน ชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม โดยใช้แนวคิด การเรียนรู้เชิงรุก (active learning) มีขั้นตอนการสร้าง ดังนี้

2.1 ศึกษาเอกสารที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนารูปแบบการจัดการเรียนรู้ เพื่อสังเคราะห์องค์ประกอบของรูปแบบการจัดการเรียนรู้ซึ่งประกอบด้วย 5 องค์ประกอบได้แก่ หลักการ วัตถุประสงค์ เนื้อหา กิจกรรมการเรียนรู้ และการวัดผลและประเมินผล

2.2 ศึกษาเอกสารที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนารูปแบบการจัดการเรียนรู้ เพื่อกำหนด หลักการ และขั้นตอนการเรียนรู้ของรูปแบบการจัดการเรียนรู้

2.3 ศึกษาเอกสารที่เกี่ยวข้องกับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน เพื่อกำหนด วัตถุประสงค์และแนวทางในการวัดผลและประเมินของรูปแบบ

2.4 วิเคราะห์สาระการเรียนรู้ มาตรฐานการเรียนรู้ และตัวชี้วัด กลุ่มสาระสังคม ศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม จากหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 (ฉบับปรับปรุง พ.ศ. 2560) เพื่อใช้ในการกำหนดเนื้อหาสาระ จุดประสงค์การเรียนรู้ และกิจกรรม การเรียนรู้ มาดำเนินการออกแบบร่างเนื้อหาของรูปแบบการจัดการเรียนรู้

2.5 นำข้อมูลที่ได้มาเขียนรายละเอียดแต่ละองค์ประกอบของรูปแบบการจัดการ เรียนรู้

2.6 นำรูปแบบการจัดการเรียนรู้ และเครื่องมือที่ใช้ในการประเมิน ได้แก่ แบบประเมินความเหมาะสม ของรูปแบบการจัดการเรียนรู้ ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นให้ผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 5 คน พิจารณาตามแบบประเมินที่กำหนด

2.7 นำรูปแบบการจัดการเรียนรู้ที่ผ่านการตรวจสอบจากผู้เชี่ยวชาญไปทดลองใช้ กับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 ที่เคยเรียนมาแล้วและไม่ใช้กลุ่มตัวอย่าง เพื่อหาความเป็นไปได้ ของรูปแบบการจัดการเรียนรู้โดยใช้แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น

3. คู่มือการใช้รูปแบบการจัดการเรียนรู้เพื่อพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ของนักเรียน ชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม โดยใช้แนวคิด การเรียนรู้เชิงรุก (active learning) มีขั้นตอนการสร้าง ดังนี้

3.1 กำหนดองค์ประกอบของคู่มือรูปแบบการจัดการเรียนรู้

3.2 นำคู่มือการใช้รูปแบบการจัดการเรียนรู้ และเครื่องมือที่ใช้ในการประเมิน ได้แก่ แบบประเมินความเหมาะสมของคู่มือการใช้รูปแบบการจัดการเรียนรู้ ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นให้ผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 5 คน พิจารณาตามแบบประเมินที่กำหนด

3.3 วิเคราะห์ผลการประเมินปรับปรุงแก้ไข ก่อนนำไปทดลองใช้

4. แบบประเมินความเหมาะสมของรูปแบบการจัดการเรียนรู้เพื่อพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม โดยใช้แนวคิดการเรียนรู้เชิงรุก (active learning) มีขั้นตอนการสร้าง ดังนี้

4.1 กำหนดจุดประสงค์ของการประเมิน

4.2 ศึกษาวิธีการสร้างแบบประเมินความเหมาะสมของรูปแบบการจัดการเรียนรู้ และกำหนดรูปแบบการประเมิน

4.3 สร้างแบบประเมินความเหมาะสมของรูปแบบการจัดการเรียนรู้

4.4 นำแบบประเมินความเหมาะสมของรูปแบบการจัดการเรียนรู้ ที่สร้างขึ้น เสนอต่อผู้เชี่ยวชาญ พิจารณาตรวจสอบความครอบคลุมของเนื้อหา และความตรงเชิงเนื้อหา (content validity) โดยการคำนวณหาค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC) โดยใช้เกณฑ์การคัดเลือกข้อคำถามที่มีค่า IOC ตั้งแต่ 0.50 ขึ้นไป

5. แบบประเมินความเหมาะสมของคู่มือการใช้รูปแบบการจัดการเรียนรู้เพื่อพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม โดยใช้แนวคิดการเรียนรู้เชิงรุก (active learning) มีขั้นตอนการสร้าง ดังนี้

5.1 กำหนดจุดประสงค์ของการประเมิน

5.2 ศึกษาวิธีการสร้างแบบประเมินความเหมาะสมของคู่มือการใช้รูปแบบการจัดการเรียนรู้ และกำหนดรูปแบบของการประเมิน

5.3 สร้างแบบประเมินความเหมาะสมของคู่มือการใช้รูปแบบการจัดการเรียนรู้

5.4 นำแบบประเมินความเหมาะสมของคู่มือการใช้รูปแบบการจัดการเรียนรู้ ที่สร้างขึ้นเสนอต่อผู้เชี่ยวชาญ พิจารณาตรวจสอบความครอบคลุมของเนื้อหา และความตรงเชิงเนื้อหา (content validity) โดยการคำนวณหาค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC) โดยใช้เกณฑ์การคัดเลือกข้อคำถามที่มีค่า IOC ตั้งแต่ 0.50 ขึ้นไป

6. แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ดำเนินการสร้างตามขั้นตอนดังนี้

6.1 ศึกษาวิธีการสร้างแบบทดสอบ และวิเคราะห์ข้อสอบจากหนังสือและเอกสารที่เกี่ยวข้อง

6.2 สร้างแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน แบบปรนัยชนิดเลือกตอบแบบ 4 ตัวเลือก จำนวน 50 ข้อ ให้ครอบคลุมมาตรฐาน/ตัวชี้วัดในหลักสูตร และจุดประสงค์การเรียนรู้

6.3 นำแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนไปให้ผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 5 คน ตรวจสอบประสิทธิภาพของแบบทดสอบด้านความตรงเนื้อหา (content validity) โดยคำนวณหาค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC) ระหว่างแบบทดสอบกับจุดประสงค์การเรียนรู้ที่ต้องการวัด

6.4 บันทึกผลการพิจารณาลงความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญแต่ละคน ในแต่ละข้อ แล้วหาค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC) (ธีระ กุลสวัสดิ์, 2558, น. 2) พบข้อสอบที่ไม่ผ่านค่าความสอดคล้อง 0.5 จำนวน 10 ข้อ และข้อสอบที่ผ่านได้ค่าความสอดคล้อง 0.60-1.00 ทุกข้อถือว่าเป็นไปตามเกณฑ์ที่กำหนด

6.5 นำแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนที่ผ่านการตรวจสอบจากผู้เชี่ยวชาญแล้ว จำนวน 40 ข้อ ไปทดลองใช้กับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 กลุ่มโรงเรียนคลองสวนหมาก ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2562 รวม จำนวน 20 คน

6.6 นำผลการตรวจแบบทดสอบ 40 ข้อ คัดเหลือ 30 ข้อ ให้คะแนน มาหาค่าความยากง่าย เป็นรายข้อ (P) และค่าอำนาจจำแนก (r) ของแบบทดสอบเป็นรายข้อ โดยใช้เทคนิควิธีแบ่งเป็นกลุ่มสูง กลุ่มต่ำ 50 % คัดเลือกข้อสอบที่มีความยากง่ายระหว่าง 0.20 – 0.80 และค่าอำนาจจำแนกตั้งแต่ 0.20 ขึ้นไป พร้อมทั้งหาความเชื่อมั่น โดยใช้วิธีของคูเดอร์ริชาร์ดสัน (KR -20) ได้ความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.81

ขั้นตอนที่ 2 การทดลองใช้และศึกษาผลการใช้รูปแบบการจัดการเรียนรู้เพื่อพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม โดยใช้แนวทางการเรียนรู้เชิงรุก (active learning)

1. ขั้นตอนดำเนินการวิจัย ดังนี้

1.1 การดำเนินการก่อนการทดลอง โดยทำการทดสอบด้วยแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น กับนักเรียนกลุ่มตัวอย่าง

1.2 ดำเนินการสอน โดยใช้แผนการจัดการเรียนรู้ที่สร้างตามรูปแบบการจัดการเรียนรู้ ที่ผู้วิจัยพัฒนาขึ้น SEAACE Model 6 ขั้นตอน รวม 16 ชั่วโมง

1.3 หลังจากทำการทดลองตามรูปแบบการจัดการเรียนรู้ครบแล้ว ผู้วิจัยทำการทดสอบหลังเรียนด้วยแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ชุดเดียวกับที่ใช้ในการทดสอบก่อนเรียนกับกลุ่มตัวอย่าง เก็บรวบรวมเพื่อตรวจให้คะแนนและนำไปวิเคราะห์ข้อมูล

1.4 เปรียบเทียบความแตกต่างของผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนก่อนเรียนและหลังเรียน

การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูล ผู้วิจัยได้ดำเนินการ ดังนี้

1. รวบรวมแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน และตรวจให้คะแนนตามเกณฑ์ที่กำหนด

2. รวบรวมคะแนนและนำมาหาค่าร้อยละ และแปลผลระดับคุณภาพ

3. นำผลคะแนนที่วิเคราะห์ข้อมูลแล้วมาเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนก่อนเรียนและหลังเรียนตามรูปแบบการจัดการเรียนรู้ โดยใช้สถิติทดสอบที่แบบไม่อิสระ (T-test Dependent Sample) (รัตนะ บัวสนธ์. 2552, น. 141)

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

1. สถิติพื้นฐาน ได้แก่ ค่าร้อยละ

2. สถิติที่ใช้ในการทดสอบสมมติฐาน

การเปรียบเทียบความแตกต่างของคะแนนเฉลี่ยระหว่างก่อนและหลังทดลองใช้รูปแบบการจัดการเรียนรู้ โดยใช้สถิติทดสอบที่แบบไม่อิสระ (T-test dependent) (รัตนะ บัวสนธ์. 2552, น. 141)

ขั้นตอนที่ 3 การประเมินประสิทธิผลของรูปแบบ และคู่มือการใช้รูปแบบการจัดการเรียนรู้เพื่อพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม โดยใช้แนวทางการเรียนรู้เชิงรุก (active learning)

1. ขั้นตอนวิธีดำเนินการวิจัยดังนี้

1.1 นำแบบประเมินประสิทธิผลของรูปแบบ และคู่มือการใช้รูปแบบการจัดการเรียนรู้ให้ผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 10 คน เป็นผู้ประเมิน

1.2 วิเคราะห์ข้อมูลของแบบประเมินประสิทธิผลของรูปแบบ และคู่มือการใช้รูปแบบการจัดการเรียนรู้ โดยใช้ค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.)

การวิเคราะห์ข้อมูล

ข้อมูลจากการตรวจสอบประสิทธิผลของรูปแบบ และคู่มือการใช้รูปแบบการจัดการเรียนรู้ นำมาวิเคราะห์หาค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) โดยมีเกณฑ์ในการแปลความหมายค่าเฉลี่ยระดับประสิทธิผล โดยยึดตามแนวคิดของลิเคิร์ต (Likert) 5 ระดับ (บุญชม ศรีสะอาด, 2554, น. 163)

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

สถิติพื้นฐาน

1. ค่าเฉลี่ย
2. ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

ผลการวิจัย

ขั้นตอนที่ 1 ผลการสร้างและตรวจสอบคุณภาพของรูปแบบการจัดการเรียนรู้เพื่อพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม โดยใช้แนวคิดการเรียนรู้เชิงรุก (active learning)

ผลการตรวจสอบคุณภาพของรูปแบบการจัดการเรียนรู้ และคู่มือการใช้รูปแบบการจัดการเรียนรู้ มีผลการประเมินระดับความเหมาะสมและความเป็นไปได้อยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.68$, S.D = 0.19) และ ($\bar{X} = 4.67$, S.D = 0.22)

ขั้นตอนที่ 2 ผลการทดลองใช้และศึกษาผลการใช้รูปแบบการจัดการเรียนรู้เพื่อพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม โดยใช้แนวคิดการเรียนรู้เชิงรุก (active learning)

2.1 ผลการศึกษาค่าร้อยละ และแปลผลคะแนน จากผลการศึกษาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ก่อนเรียนและหลังเรียน โดยใช้รูปแบบการจัดการเรียนรู้ พบว่าหลังที่ได้รับการพัฒนาตามรูปแบบการจัดการเรียนรู้ นักเรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนที่สูงขึ้น

2.2 ผลการเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนก่อนเรียนและหลังเรียนของนักเรียน โดยใช้รูปแบบการจัดการเรียนรู้ พบว่านักเรียน ที่ได้รับการพัฒนาตามรูปแบบการจัดการเรียนรู้ หลังเรียน สูงกว่าก่อนเรียนแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ขั้นตอนที่ 3 ผลการประเมินประสิทธิผลของรูปแบบ และคู่มือการใช้รูปแบบการจัดการเรียนรู้เพื่อพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม โดยใช้แนวคิดการเรียนรู้เชิงรุก (active learning)

ผลการประเมินประสิทธิผลของรูปแบบ และคู่มือการใช้รูปแบบการจัดการเรียนรู้ ทั้ง 3 ด้าน ได้แก่ ด้านความถูกต้อง เหมาะสม ด้านความเป็นประโยชน์ และด้านความเป็นไปได้ โดยภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.54$, S.D.= 0.03)

สรุปและอภิปรายผล

จากผลการวิจัยสามารถสรุปผลได้ดังนี้

1. ผลการสร้างและตรวจสอบคุณภาพของรูปแบบการจัดการเรียนรู้เพื่อพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม โดยใช้แนวทางการเรียนรู้เชิงรุก (active learning) พบว่าประกอบด้วย 5 องค์ประกอบคือ หลักการ วัตถุประสงค์ เนื้อหา กิจกรรมการเรียนรู้ และการวัดผลและประเมินผล โดยจัดกิจกรรมการเรียนรู้ตามรูปแบบการจัดการเรียนรู้เพื่อพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน แบบ SEAACE Model 6 ขั้นตอน ประกอบด้วย 1) ขั้นสร้างสิ่งจูงใจ (stimulus) 2) ขั้นสร้างประสบการณ์ (experience) 3) ขั้นดำเนินกิจกรรม (activity) 4) ขั้นประยุกต์ใช้ (apply) 5) ขั้นสรุปผล (conclude) และ 6) ขั้นประเมินผล (evaluate) ซึ่งผลการตรวจสอบคุณภาพของรูปแบบการจัดการเรียนรู้ และคู่มือการใช้รูปแบบการจัดการเรียนรู้ มีผลการประเมินระดับความเหมาะสมและความเป็นไปได้อยู่ในระดับมากที่สุด

2. ผลการทดลองใช้และศึกษาผลการใช้รูปแบบการจัดการเรียนรู้เพื่อพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม โดยใช้แนวทางการเรียนรู้เชิงรุก (active learning) พบว่า หลังที่ได้รับการพัฒนาตามรูปแบบการจัดการเรียนรู้ นักเรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนที่สูงขึ้น อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

3. ผลการประเมินประสิทธิผลของรูปแบบ และคู่มือการใช้รูปแบบการจัดการเรียนรู้เพื่อพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม โดยใช้แนวทางการเรียนรู้เชิงรุก (active learning) พบว่าผลการประเมินด้านความถูกต้อง เหมาะสม ด้านความเป็นประโยชน์ และด้านความเป็นไปได้ โดยภาพรวม อยู่ในระดับมากที่สุด

จากบทสรุปสามารถนำมาอภิปรายผลการวิจัยตามประเด็นได้ดังนี้

1. ผลการสร้างและตรวจสอบคุณภาพของรูปแบบการจัดการเรียนรู้เพื่อพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม โดยใช้แนวทางการเรียนรู้เชิงรุก (active learning) พบว่ารูปแบบการจัดการเรียนรู้ประกอบด้วย 5 องค์ประกอบคือ หลักการ วัตถุประสงค์ เนื้อหา กิจกรรมการเรียนรู้ และการวัดผลและประเมินผล โดยจัดกิจกรรมการเรียนรู้ตามรูปแบบการจัดการเรียนรู้เพื่อพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน แบบ SEAACE Model 6 ขั้นตอนประกอบด้วย 1) ขั้นสร้างสิ่งจูงใจ

(stimulus) 2) ขั้นสร้างประสบการณ์ (experience) 3) ขั้นดำเนินกิจกรรม (activity) 4) ขั้นประยุกต์ใช้ (apply) 5) ขั้นสรุปผล (conclude) 6) ขั้นประเมินผล (evaluate) ซึ่งผลการตรวจสอบคุณภาพของรูปแบบการจัดการเรียนรู้ และคู่มือการใช้รูปแบบการจัดการเรียนรู้ มีผลการประเมินระดับความเหมาะสมและความเป็นไปได้อยู่ในระดับมากที่สุด ซึ่งสอดคล้องกับ Joyce and Weil (2004, pp.100) ได้กล่าวไว้ว่า รูปแบบการสอนมีองค์ประกอบที่สำคัญ 5 ประการ คือ 1) หลักการของรูปแบบ ซึ่งจะเป็นตัวชี้้นำในการกำหนดวัตถุประสงค์ เนื้อหา กิจกรรม และขั้นตอนการดำเนินงานเพื่อให้เป็นไปตามรูปแบบการสอนนั้น ซึ่งอาศัยความเชื่อ แนวคิด ทฤษฎี ที่ใช้เป็นพื้นฐานในการออกแบบรูปแบบการสอน 2) วัตถุประสงค์ของรูปแบบการสอน เป็นความคาดหวังที่ต้องการให้เกิดขึ้นจากการใช้รูปแบบการสอนที่พัฒนาขึ้น 3) เนื้อหา เป็นเนื้อหาหรือสาระการเรียนรู้ที่ใช้ในการเรียนการสอน 4) กิจกรรมการเรียนการสอน เป็นกิจกรรม วิธีการ และขั้นตอนของการปฏิบัติในการนำรูปแบบการสอนไปใช้ 5) การวัดและประเมินผล เป็นส่วนสำคัญที่จะเป็นตัวบอกถึงผลการดำเนินการตามรูปแบบการสอนให้บรรลุเป้าหมาย และสอดคล้องกับผลการวิจัยของลีลาวดี ชนะมาร (2562) การพัฒนารูปแบบการจัดการเรียนรู้เชิงรุก เพื่อส่งเสริมความสามารถในการออกแบบการจัดประสบการณ์สำหรับเด็กปฐมวัย ของนักศึกษาสาขาวิชาการศึกษาศึกษาปฐมวัย ประกอบด้วย 5 องค์ประกอบ คือ 1) หลักการของรูปแบบ 2) จุดมุ่งหมายของ รูปแบบ 3) กระบวนการจัดการเรียนรู้ ซึ่งมี 6 ขั้นตอนได้แก่ ขั้นที่ 1 นำเสนอมโนทัศน์กว้างล่วงหน้าก่อนการสอน ขั้นที่ 2 เสนอปัญหา ขั้นที่ 3 ใช้คำถามกระตุ้นให้ผู้เรียนแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับปัญหา ขั้นที่ 4 วางแผน ในการแสวงหาความรู้ ขั้นที่ 5 ดำเนินการแสวงหาความรู้ ขั้นที่ 6 วิเคราะห์ข้อมูล สรุปผลข้อมูล นำเสนอ 4) เนื้อหาสาระการเรียนรู้ 5) การวัดและประเมินผลการเรียนรู้ ผลการประเมินคุณภาพรูปแบบการจัดการเรียนรู้ พบว่า มีความเหมาะสมอยู่ในระดับมากที่สุด นอกจากนี้ขั้นตอนกิจกรรมการเรียนรู้แบบ SEACE Model 6 ขั้นตอนประกอบด้วย 1) ขั้นสร้างสิ่งจูงใจ (stimulus) 2) ขั้นสร้างประสบการณ์ (experience) 3) ขั้นดำเนินกิจกรรม (activity) 4) ขั้นประยุกต์ใช้ (apply) 5) ขั้นสรุปผล (conclude) 6) ขั้นประเมินผล (evaluate) รวมทั้งสอดคล้องกับผลการสังเคราะห์แนวคิดการพัฒนารูปแบบการจัดการเรียนรู้ โดยใช้แนวคิดเชิงรุก (active learning) ของเชิดศักดิ์ รักดีวิโรจน์ (2556) ณัฐวดี ชาติดี (2561) และ Baldwin and Williams (1988) ซึ่งได้กล่าวไว้ว่า ขั้นตอนกิจกรรมการเรียนรู้ ประกอบด้วย 1) ขั้นสร้างสิ่งจูงใจ 2) ขั้นสร้างประสบการณ์ 3) ขั้นดำเนินกิจกรรม 4) ขั้นประยุกต์ใช้ 5) ขั้นสรุปผล และ 6) ขั้นประเมินผล นอกจากนี้ยังสอดคล้องกับผลการวิจัยของ เพ็ญพอน พ่วงแพ (2560) ได้ทำการพัฒนารูปแบบกิจกรรมการเรียนการสอนตามทฤษฎีการสร้างความรู้ร่วมกับแนวคิดการจัดการ

เรียนรู้เชิงรุก เพื่อส่งเสริมสมรรถนะครูสังคัมศึกษา สำหรับนักศึกษาวิชาชีพรู โดยมีวัตถุประสงค์ เพื่อพัฒนารูปแบบกิจกรรมการเรียนการสอนตามทฤษฎีการสร้างความรู้ร่วมกับแนวคิดการจัดการเรียนรู้เชิงรุก ผลการวิจัยพบว่า รูปแบบกิจกรรมการเรียนการสอนตามทฤษฎีการสร้างความรู้ร่วมกับแนวคิดการจัดการเรียนรู้เชิงรุก เพื่อส่งเสริมสมรรถนะครูสังคัมศึกษา สำหรับนักศึกษาวิชาชีพรู มีผลการประเมินโดยผู้เชี่ยวชาญอยู่ในระดับมากที่สุด

2. ผลการทดลองใช้และศึกษาผลการใช้รูปแบบการจัดการเรียนรู้เพื่อพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคัมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม โดยใช้แนวคิดการเรียนรู้เชิงรุก (active learning) พบว่าหลังเรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงกว่าก่อนเรียน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยของ ดร.ณิ ยัมแก้ว (2562) ได้ทำการพัฒนารูปแบบการสอนสังคัมศึกษาด้านความคิดแบบเชิงรุก โดยใช้ DRUNEE MODEL เพื่อพัฒนาความสามารถในการคิดวิเคราะห์ กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคัมศึกษา โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนก่อนเรียนและหลังเรียนของนักเรียนที่จัดการเรียนรู้โดยใช้รูปแบบการสอน กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ เป็นนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1/1 โรงเรียนเทศบาล 1 (สังขวิทย์) สังกัดสำนักการศึกษาเทศบาลนครตรัง ที่กำลังศึกษาภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2562 จำนวน 39 คน ได้มาด้วยวิธีการสุ่มแบบกลุ่ม (cluster sampling) ผลการวิจัยพบว่า หลังการเรียนการสอนด้วยรูปแบบการสอนสังคัมศึกษาด้านความคิดแบบเชิงรุก โดยใช้ DRUNEE MODEL นักเรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และยังสอดคล้องกับผลการวิจัยของ นิภาพรณ พิมพทอง (2562) ได้ทำการพัฒนารูปแบบการสอนแบบ เชิงรุก ด้วยบทเรียนออนไลน์เพื่อเสริมทักษะการคิดวิเคราะห์ในการแก้ปัญหา รายวิชาสังคัมศึกษา ส33101 สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อการประเมินผลและปรับปรุงรูปแบบการสอน โดยการวิจัยครั้งนี้ได้ทดลองใช้กับกลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6/7 ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2562 โรงเรียนพิบูลมังสาหาร จังหวัดอุบลราชธานี จำนวน 36 คน ได้มาโดยการสุ่มแบบกลุ่ม (cluster random sampling) โดยใช้ห้องเรียนเป็นหน่วยสุ่ม แบบแผนการทดลอง คือ one group pretest-posttest design ผลการวิจัยพบว่า นักเรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน รายวิชาสังคัมศึกษา ส33101 หลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

3. ผลการประเมินประสิทธิผลของรูปแบบ และคู่มือการใช้รูปแบบการจัดการเรียนรู้เพื่อพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคัมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม โดยใช้แนวคิดการเรียนรู้เชิงรุก (active learning) พบว่าผลการ

ประเมินด้านความถูกต้อง เหมาะสม ด้านความเป็นประโยชน์ และด้านความเป็นไปได้ โดยภาพรวม อยู่ในระดับมากที่สุด ซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยของ พิเชศ รุ่งสว่าง และคณะ (2556) ได้ทำการวิจัยเรื่อง การพัฒนารูปแบบการประเมินผลการเรียนรู้ตามสภาพจริงของนักเรียน ชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อพัฒนารูปแบบการประเมินผลการเรียนรู้ตามสภาพจริงของนักเรียน ชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย ผลการวิจัย พบว่า ผลการประเมินรูปแบบการประเมินผลการเรียนรู้ตามสภาพจริงด้านความเป็นประโยชน์ ความเป็นไปได้ ความเหมาะสม และความถูกต้อง อยู่ในระดับมาก รวมทั้งสอดคล้องกับผลการวิจัยของ จรรย์ญา ชันกฤษณ์ (2559) ได้ทำการศึกษาและพัฒนารูปแบบการสอนโครงงานบูรณาการ active learning วิชาหน้าที่พลเมือง กลุ่มสาระการเรียนรู้ สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาประสิทธิภาพของรูปแบบการสอนโครงงานบูรณาการ active learning วิชาหน้าที่พลเมือง กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 พบว่า การตรวจสอบคุณภาพโดยใช้ผู้ทรงคุณวุฒิ โดยการประเมินความเหมาะสม และความเป็นไปได้ของรูปแบบจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือ โดยใช้รูปแบบการสอนโครงงานบูรณาการ active learning อยู่ในระดับมาก

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะทั่วไป

1. ผู้อำนวยการโรงเรียนควรให้ความสำคัญ และให้การสนับสนุนครูผู้สอนได้นำรูปแบบการจัดการเรียนรู้ และคู่มือการใช้รูปแบบการจัดการเรียนรู้ ที่สร้างขึ้น ไปพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนให้แก่นักเรียนโดยเน้นกระบวนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ตามรูปแบบการจัดการเรียนรู้
2. ครูผู้สอนควรศึกษารูปแบบการจัดการเรียนรู้ และคู่มือการใช้รูปแบบการจัดการเรียนรู้ ให้มีความเข้าใจอย่างตื้นเขินนำไปใช้ โดยครูผู้สอนอาจปรับเปลี่ยนสื่อการเรียนให้สอดคล้องกับบริบทของนักเรียน จัดสถานการณ์หรือประสบการณ์ที่เกี่ยวข้องกับชีวิตประจำวันของนักเรียน ให้นักเรียนเรียนรู้จากสิ่งที่ใกล้ตัว ได้ปฏิบัติและมีส่วนร่วมในการเรียนรู้ รู้จักการทำงานร่วมกับผู้อื่น เพื่อประสิทธิภาพสูงสุดของการพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนให้สูงขึ้น

ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรมีการศึกษาวิจัยการนำรูปแบบการจัดการเรียนรู้ ไปใช้เพื่อพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียน ในระดับชั้นเรียนอื่นๆ หรือประยุกต์ใช้กับกลุ่มสาระการเรียนรู้อื่นๆ ต่อไป

2. ควรมีการศึกษาวิจัยเกี่ยวกับการพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนกับรูปแบบการจัดการเรียนรู้ที่มีแนวคิดทฤษฎีอื่น ๆ ที่ใช้เป็นแนวคิดพื้นฐานในการสร้างรูปแบบการจัดการเรียนรู้ เพื่อหาแนวทางการพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนที่หลากหลายและมีประสิทธิภาพ ในกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม

เอกสารอ้างอิง

- กระทรวงศึกษาธิการ. (2551). *ตัวชี้วัดและสาระการเรียนรู้แกนกลางกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรมตามหลักสูตรแกนกลางศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551*. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย.
- กระทรวงศึกษาธิการ. (2560). *แผนพัฒนาการศึกษาของกระทรวงศึกษาธิการ ฉบับที่ 12. 2560 - 2564*. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย.
- จรรย์ญา ชันกฤษณ์. (2559). *พัฒนารูปแบบการสอนโครงการบูรณาการ Active Learning วิชาหน้าที่พลเมือง กลุ่มสาระการเรียนรู้ สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5*. สืบค้นจาก https://www.kroobannok.com/board_view.php?b_id=163978&bcat_id=16
- เชิดศักดิ์ ภัคศิริโรจน์. (2556). *ผลการจัดการเรียนรู้เชิงรุก เรื่อง ทักษะกระบวนการทางคณิตศาสตร์ที่มีต่อความสามารถในการแก้ปัญหาทางคณิตศาสตร์ การคิดอย่างมีวิจารณญาณ และความเชื่อมั่นในตนเอง ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3*. (ปริญญา นิพนธ์ กศ.ม. (การมัธยมศึกษา) มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ).
- ณัฐวดี ชาติดี. (2561). *การพัฒนาความสามารถด้านการอ่านอย่างมีวิจารณญาณของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โดยการจัดกิจกรรมการเรียนรู้เชิงรุก (Active Learning)*. สืบค้นจาก <http://ithesis-ir.su.ac.th/dspace/handle/123456789/2318>
- ดรุณี ยิ้มแก้ว. (2562). *การพัฒนารูปแบบการสอนสังคมศึกษาด้านความคิดแบบเชิงรุกโดยใช้ DRUNEE MODEL เพื่อพัฒนาความสามารถในการคิดวิเคราะห์กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม*. สืบค้นจาก https://www.kroobannok.com/board_view.php?b_id=179299&bcat_id=16
- ธีระ กุลสวัสดิ์. (2558). *การหาคุณภาพเครื่องมือในการวิจัย*. ชลบุรี: มหาวิทยาลัยบูรพา
- นิภาภรณ์ พิมพ์ทอง. (2562). *การพัฒนารูปแบบการสอนแบบเชิงรุกด้วยบทเรียนออนไลน์เพื่อเสริมทักษะการคิด วิเคราะห์ในการแก้ปัญหา รายวิชาสังคมศึกษา ส33101 สำหรับ*

- นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6. สืบค้นจาก https://www.kroobannok.com/board_view.php?b_id=175813&bcat_id=16
- บุญชม ศรีสะอาด. (2554). *การวิจัยเบื้องต้น*. (พิมพ์ครั้งที่ 9). กรุงเทพมหานคร : สุวีริยาสาส์น.
- พิเชศ รุ่งสว่าง และคณะ. (2556). *การพัฒนารูปแบบการประเมินผลการเรียนรู้ตามสภาพจริงของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย*. สืบค้นจาก <https://dric.nrct.go.th/index.php?/Search/SearchDetail/284051>
- เพ็ญพนา พ่วงแพ. (2560). *การพัฒนาแบบกิจกรรมการเรียนการสอนตามทฤษฎีการสร้างความรู้ร่วมกับแนวคิดการจัดการเรียนรู้เชิงรุก เพื่อส่งเสริมสมรรถนะครูสังคมศึกษาสำหรับนักศึกษาวิชาชีพครู*. (ภาควิชาหลักสูตรและวิธีสอน คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร).
- รัตนะ บัวสนธ์. (2552). *วิจัยเชิงคุณภาพทางการศึกษา*. กรุงเทพมหานคร : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ลีลาวดี ชนะมาร. (2562). *การพัฒนาแบบการจัดการเรียนรู้เชิงรุก เพื่อส่งเสริมความสามารถในการออกแบบ การจัดประสบการณ์สำหรับเด็กปฐมวัย ของนักศึกษาระดับปริญญาตรี สาขาวิชาหลักสูตรและการสอน มหาวิทยาลัยบูรพา*. (ดุสิตบัณฑิต, สาขาวิชาหลักสูตรและการสอน มหาวิทยาลัยบูรพา).
- สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ. (2560). *สรุปสาระสำคัญแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 12 (2560-2565)*. กรุงเทพฯ : สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ.
- Baldwin, J., & Williams, H. (1988). *Active Learning : a Trainer's Guide*. England : Blackwell Education.
- Joyce, B., & Weil, M. (2004). *Models of Teaching*. (6th ed.) Boston: Allyn and Bacon.